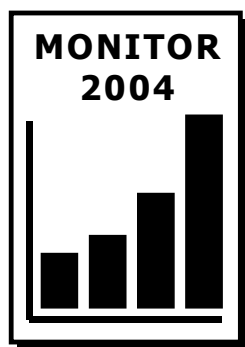


# **M O N I T O R 2004**

## **az érettségizők ismereteinek felmérése**



## **Magyar nyelv és irodalom**

### **Teszt Mj-2**

#### **A változat**

Ez a teszt magyar tannyelvű szakközépiskolákban  
és szakiskolákban érettségiző diákok számára szól.

© (2004) Štátny pedagogický ústav  
EXAM<sup>®</sup>, Bratislava

**1. számú idézet**

„Van szeretőm kettő-három,  
Három közt csak akad párom;  
Jaj istenem, de megjáróm,  
Ha majd elhagy mind a három.

**01** Állapítsa meg az 1. számú idézett népdal rímképletét!

- (A) keresztrím (B) ölelkező rím  
(C) csoportrímm (D) páros rím

**02** Határozza meg annak a szóképnek a nevét, amelyikre az alábbi megfogalmazás illik:

„Élettelen tárgyat az élőkre jellemző tulajdonságokkal mutat be.  
Pl.: a Nap benézett az ablakon.”

- (A) hasonlat (B) megszemélyesítés  
(C) szimbólum (D) metafora

**03** Az ókori görög dráma kiinduló kérdése: el kell-e temetni a halottat vagy sem. Válassza ki azt a drámát, amelyiknek bonyodalma ezt a kérdést boncolgatja!

- (A) Szophoklész: Antigoné (B) Homérosz: Odüsszeia  
(C) Homérosz: Iliász (D) Szophoklész: Oidipusz király

**04** A legrégebb hiteles, eredetiben fennmaradt nyelvemlékünk 1055-ből a:

- (A) Képes Krónika (B) Halotti beszéd  
(C) Gesta Hungarórum (D) Tihanyi Apátság alapítólevele

**05** Jelölje meg azt a tudós férfiút, aki a magyar humanizmus első képviselője volt, nagyváradi püspök, és Mátyás őt bízta meg a pozsonyi egyetem, az Academia Istropolitana megalapításával!

- (A) Vitéz János (B) Janus Pannonius  
(C) Galeotto Marzio (D) Antonio Bonfini

**06** Válassza ki azt a korstílust, amelyiket a következő fogalmak jellemeznek:

„nemes egyszerűség, rend, zárt formák, ünnepélyes nyugalom, szimmetria, ésszerűség”

- (A) barokk (B) reneszánsz  
(C) klasszicizmus (D) romantika

**07** 1857-ben Ferenc József császár – a szabadságharc leverése óta először – Magyarországra látogatott. Ebből az alkalomból az alábbi történelmi balladát írta Arany János:

- (A) Vörös Rébék (B) Híd-avatás  
(C) Tetemre hívás (D) A walesi bárdok

## 2. számú idézet

*„Mi dolgunk a világon? küzdeni  
Erőnk szerint a legnemesbekért!”*

- 08** Jelölje meg a 2. számú idézet alapján Vörösmarty költeményének címét!
- (A) Ábránd (B) Gondolatok a könyvtárban  
(C) A merengőhöz (D) A vén cigány
- 09** A szerző sok humoros és vidám elbeszélése után jelenik meg az egyik legkomorabb, legkegyetlenebb novellája: Egy elkülönített szobában, vasrács mögött, félelmetes körülmények között öt ember tengődik. „Ezek az emberek bolondok” – állapítja meg a szerző. Válassza ki a novella címét!
- (A) Gogol: Holt lelkek (B) Gogol: Az örült naplója  
(C) Csehov: A 6-os számú kórterem (D) Csehov: A csinovyik halála
- 10** A hitelesség igényével fellépő érdekes, rövid és csattanós történet. Mikszáth legfőbb irodalmi „fegyvere” volt: Jelölje meg a jellemzett fogalmat!
- (A) ballada (B) anekdota  
(C) drámai költemény (D) allegória
- 11** Nevezze meg azt a költőt, aki 1860-ban Mesterséges Paradicsomok, ópium és hasis címmel adta ki esszéjét, amelyben a kábítószeres veszélyes hatását ismertette. Legismertebb kötete A Romlás virágai, amelyben szembeállítja a fájdalmat, betegséget és a művészet örök szépségét.
- (A) Charles Baudelaire (B) Paul Verlaine  
(C) Arthur Rimbaud (D) Stéphane Mallarmé
- 12** Ady Endre életében két nő játszott fontos szerepet: Léda és Csinszka. Állapítsa meg, melyik verset írhatta Csinszka-hoz!
- (A) Héja-nász az avaron (B) Elbocsátó, szép üzenet  
(C) Valaki útravált belőlünk (D) Őrizem a szemed
- 13** Válassza ki a mű címét az alábbi rövid, de jellemző bemutatás alapján!
- „A színpadképen kopár táj látható egy kiszáradt fával, amely az éden fáját szimbolizálja. Ez alatt a fa alatt két csavargó beszélget...”*
- (A) Ionesco: A kopasz énekesnő (B) Beckett: Godot-ra várva  
(C) Genet: A cselédek (D) H. Pinter: Hazatérés

## 3. számú idézet

„Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj,  
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály;”

- 14** Állapítsa meg a 3. számú idézet alapján a vers tragikus sorsú költőjének nevét s a mű címét!
- (A) Juhász Gyula: Tiszai csönd (B) József Attila: Lassan tűnődve  
(C) Radnóti Miklós: Nem tudhatom (D) Kosztolányi Dezső: Üllői úti fák
- 15** Válassza ki annak az írónak a nevét, aki legnagyobb sikerét az Anyám könnyű álmot ígér című „naplójegyzeteivel” érte el!
- (A) Kányádi Sándor (B) Szilágyi Domokos  
(C) Grendel Lajos (D) Sütő András
- 16** Sorolja be az alábbi szavakat a megfelelő kategóriába!
- gerinc, szem, fej*
- (A) többjelentésű szavak (B) egyjelentésű szavak  
(C) azonos alakú szavak (D) ellentétes jelentésű szavak
- 17** Válassza ki, hogy melyik csoport szavai lesznek mély hangrendűek!
- (A) betű, ablak, öröm (B) három, olvas, ugorj  
(C) hajnal, elem, világ (D) anya, apa, színház
- 18** Keresse meg, hogy melyik stílushoz tartoznak a feltüntetett műfajok!
- hír, kommentár, riport, glossza*
- (A) tudományos-szakmai stílus (B) közéleti-hivatalos stílus  
(C) szépirodalmi stílus (D) publicisztikai stílus
- 19** Döntse el, hogy melyik a helyesen leírt számnév!
- (A) nyolc – ezer – hétszáz (B) nyolc – ezer – hét – száz  
(C) nyolcezer – hétszáz (D) nyolcezerhétszáz
- 20** Sorolja be az alábbi igéket a megfelelő kategóriába!
- pillant, dobban, loccsan*
- (A) tartós, huzamos történésű igék (B) mozzanatos igék  
(C) hátráltató igék (D) előreható igék

|   |  |                  |                      |
|---|--|------------------|----------------------|
| <b>21</b>   | Állapítsa meg, hová sorolhatóak a következő névmások!                                  |                  |                      |
| <i>ez, olyan, annyi</i>   |  |                  |                      |
| (A) mutató névmások   | (B) birtokos névmások  |                  |                      |
| (C) vonatkozó névmások  | (D) kérdő névmások   |                  |                      |
| <b>22</b>   | Keresse meg a hibásan írt szókapcsolatot!  |                  |                      |
| (A) Szabadság tér   | (B) Nők Lapja  |                  |                      |
| (C) Észak – Amerika   | (D) dunaszerdahelyi járás  |                  |                      |
| <b>23</b>   | Döntse el, hogy az alábbi szavak szófaji meghatározásai közül melyik a helyes sorrend! |                  |                      |
| <i>hess, nem, is</i>  |  |                  |                      |
| (A) indulatszó, módosítószó, kötőszó  | (B) módosítószó, indulatszó, kötőszó   |                  |                      |
| (C) kötőszó, módosítószó, indulatszó  | (D) módosítószó, kötőszó, indulatszó   |                  |                      |
| <b>24</b>   | Keresse ki a feltüntetett mondat helyes kiegészítését, amit a kipontozott helyre írna! |                  |                      |
| <i>Az ige jelen idejének .....</i>  |  |                  |                      |
| (A) jele a: -k  | (B) jele a: -j   | (C) nincs jele   | (D) jele a: -t, -tt  |
| <b>25</b>   | Válassza ki, hogy az alábbi mondatba a kipontozott helyre melyik szó illeszthető be!   |                  |                      |
| <i>Én szívesen ..... neked egy jó könyvet.</i>  |  |                  |                      |
| (A) adjunk  | (B) adnék  | (C) adnák        | (D) adunk            |
| <b>26</b>   | Döntse el, hogy az alábbi meghatározások közül melyik a helyes!                        |                  |                      |
| (A) a predikatív szó szerkezetet alany és állítmány alkotja   |  |                  |                      |
| (B) a predikatív szó szerkezet csak alanyból áll  |  |                  |                      |
| (C) a predikatív szó szerkezetet alany és tárgy alkotja   |  |                  |                      |
| (D) a predikatív szó szerkezetet alany, állítmány és tárgy alkotja  |  |                  |                      |
| <b>27</b>   | Állapítsa meg, hogy <u>szerkezete szerint</u> milyen lesz az alábbi mondat!            |                  |                      |
| <i>Megérkeztünk.</i>  |  |                  |                      |
| (A) egyszerű bővített mondat  | (B) összetett mondat   |                  |                      |
| (C) kijelentő mondat  | (D) egyszerű tömondat  |                  |                      |
| <b>4. számú idézet</b>  |  |                  |                      |
| „A nyelv a tudósnak ereklje, a költőnek, az írónak hangszer, a hírlapírónak fegyver. Vajon nem közös érdekünk-e, hogy ez a fegyver minél fényesebb és ékeesebb legyen ” |  |                  |                      |
| <i>(Kosztolányi Dezső)</i>  |  |                  |                      |
| <b>28</b>   | Válassza ki a 4. számú idézet utolsó mondata végére a megfelelő írásjelet!             |                  |                      |
| (A) pont  | (B) kérdőjel   | (C) felkiáltójel | (D) pont és kérdőjel |

|                  |   |
|------------------|---|
| <p><b>29</b></p> | <p>Döntse el, hogy az alábbi sorokban feltüntetett szavak közül melyek vannak mind helyesen szótagolva!</p> <p>(A) Mol-ná-rék, And-rás, rend-őr                      (B) Mol-nár-ék, An-drás, rend-őr</p> <p>(C) Mol-ná-rék, An-drás, rend-őr                      (D) Mol-nár-ék, And-rás, ren-dőr</p>             |
| <p><b>30</b></p> | <p>Határozza meg, milyen mondatrész az alábbi mondatban a <u>vastagon szedett szó</u>!</p> <p><i>A mélyben rejtőző érctelepek kimutatására igen alkalmas az elektromos <b>módszer</b>.</i></p> <p>(A) állítmány                      (B) jelző                      (C) alany                      (D) határozó</p> |
| <p><b>31</b></p> | <p>Állapítsa meg az alábbi mondatban az állítmány fajtáját!</p> <p><i>Nagyon fürge ez a kisfiú.</i></p> <p>(A) nincs benne állítmány                      (B) névszói-igei állítmány</p> <p>(C) igei állítmány                      (D) névszói állítmány</p>   |
| <p><b>32</b></p> | <p>Az Ószövetségben található öt mózesi könyv közül nevezze meg az elsőt, amelyben a világ kezdetéről olvashatunk!</p>  |
| <p><b>33</b></p> | <p>Állapítsa meg annak az eposznak a címét, amelyikben a főhős feleségét kérők hada ostromolja, de a leleményes hős később megbizonyosodik felesége hűségéről, s a kérőket megöli! Nevezze meg a mű szerzőjét is!</p>   |
| <p><b>34</b></p> | <p>Állapítsa meg, melyik középkori egyházi műfajra jellemző az alábbi megállapítás!</p> <p><i>„Bizonyítékul szolgál a szent csodáira, megörökíti élete eseményeit, és nevelő célzatú, kegyes olvasmányt szolgáltat.”</i></p>  |
| <p><b>35</b></p> | <p>Nevezze meg az európai novellairodalom megalapítóját!</p>  |
| <p><b>36</b></p> | <p>Írja le annak a kiváló festőnek és építésznek a nevét, aki a római Szent Péter - székesegyház hatalmas kupoláját tervezte. Dávid-szobra hű kifejezője a reneszánsz kornak.</p>   |
| <p><b>37</b></p> | <p>Az alábbi jellemzés alapján nevezze meg a dráma szerzőjét, valamint a mű címét!</p> <p><i>„A darabban megjelenített konfliktus a családok közötti ősi gyűlölködésen alapszik, amit a fiatal szerelmesek tragikus halála szüntet meg.”</i></p>  |
| <p><b>38</b></p> | <p>Nevezze meg azt az irodalmi korszakot, amelyik a XVII. század első felében az ellenreformáció, a katolicizmus és a jezsuiták előretörésével bontakozott ki!</p>  |
| <p><b>39</b></p> | <p>Írja le a francia klasszicista dráma és egyben a komédia műfaja megteremtőjének nevét!</p>   |
| <p><b>40</b></p> | <p>Az alábbi magyarázatból állapítsa meg a dráma címét, valamint a szerző nevét!</p> <p><i>1815-ben az Erdélyi Múzeum folyóirat pályázatára készült el az első verses dráma irodalmunkban, de színpadra csak 1833-ban kerülhetett Kassán. Legnagyobb sikerét 1848. március 15-én aratta.</i></p>                    |

|           |  |
|-----------|--|
| <b>41</b> | A Számadás című kötet utolsó verseinek egyike a Halotti beszéd. A szerző itt tudatosítja, hogy minden élet véget ér egyszer. Nevezze meg ezt a 20. századi költőt!   |
| <b>42</b> | Az alábbi bemutató alapján nevezze meg a szerzőt és a mű címét!<br><i>A disznók vezetésével az állatok megdöntik az emberek uralkodását, de aztán a szabadságukkal nem tudnak mit kezdeni. Hamarosan egy Napóleon nevű kan ragadja magához a hatalmat. A felszabadult állatok hajdani jelszava, miszerint minden állat egyenlő, úgy módosul ezután, hogy azért vannak, akik egyenlőbbek.</i> |
| <b>43</b> | Állapítsa meg, ki volt az a 20. századi magyar költő, s mi volt versének címe, amelyben a totális zsarnokságról ír! A kétszáz soros költeményét egyetlen mondatba sűrítette.   |
| <b>44</b> | Írja le annak a szlovákiai magyar költőnek a nevét, aki 1946-ban A vádlott megszólal című röpiratában kelt a kisebbségek védelmére! Róla egy irodalmi rendezvényt is elneveztek Kassán!  |
| <b>45</b> | A szlovákiai magyar irodalmi folyóiratok közül egynek írja le a címét!   |
| <b>46</b> | Nevezze meg azt a magyar író, aki 2002-ben a Sorstalanság című regényéért vehette át az irodalmi Nobel-díjat!  |
| <b>47</b> | Nevezze meg azt a nyelvcsaládot, amelyikbe a magyar nyelv tartozik!  |
| <b>48</b> | Pótolja az alábbi szavakban a kipontozott helyre illő j vagy ly mássalhangzókat!<br>1. re...té...es;      2. sa...og;  |
| <b>49</b> | Állapítsa meg, hogy tartalom szerint milyen lesz az alábbi mondat!<br><i>Ne beszélj hangosan!</i>  |
| <b>50</b> | Keresse meg az alábbi szlovák kifejezés megfelelő magyar fordítását!<br><i>úrad práce</i>  |
| <b>51</b> | Döntse el, hogy az alábbi szavak közül melyikre vonatkozik a kiejtés szerinti írásmód!<br><i>barátja, virág, gallyal, Voltaire, zöltség</i>  |
| <b>52</b> | Állapítsa meg az alábbi szó szófaját!<br><i>foglya</i>   |
| <b>53</b> | Állapítsa meg az alábbi ige kategóriái közül az <u>idejét</u> és a <u>módját</u> !<br><i>mondhatnátok</i>  |
| <b>54</b> | Nevezze meg a felsorolt szavak szófaját!<br><i>soha, rögtön, mindig</i>  |
| <b>55</b> | Írja le az alábbi szavakból hiányzó mássalhangzókat, amelyeknek helyét kihagytuk!<br>1. elle...ben,      2. bict...li  |

**56** Állapítsa meg az alábbi kérdő mondat fajtáját!

*Láttad a tegnapi filmet?*

**57** Az alábbi szavak toldalékai közül írjon ki egy képzőt (kötőhang nélkül)!

*udvarból, néztem, házas, könyvek,*

**58** Állapítsa meg az alábbi mondatban a határozó fajtáját!

*Szeretek a barátaimmal nyaralni.*

**59** Nevezze meg a feltüntetett mondatban a benne szereplő jelző fajtáját!

*Mezítláb szaladtak végig a tengerparti sétányon.*

**60** Határozza meg az alábbi összetett mondat fajtáját!

*A kőzetek vagy a föld belső izzó anyagából szilárdultak meg, vagy üledékes eredetűek.*

**Vége a teszt I. részének**